

CIKLUS ZNANSTVENO-POPULARNIH PREDAVANJA HAZU

ZNANOST U ŽARIŠTU

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti organizira ciklus predavanja kojima je cilj na zanimljiv i pristupačan način predstaviti rezultate istraživanja njenih znanstveno-istraživačkih i muzejsko-galerijskih jedinica, a koji su jedinstveni u Hrvatskoj.

Pozivamo Vas na predavanje

Doktorat znanosti, njegovo znanstveno i društveno značenje jučer i danas

koje će održati

akademik Vitomir Šunjić

u srijedu 10. siječnja 2024. u 13 sati

u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, Strossmayerov trg 14

Naziv *doktorska disertacija* potječe iz sredine XVIII. stoljeća. Do danas su se izmijenili kulturološki, moralni i materijalni aspekti vezani uz njeno znanstveno i društveno značenje. Sociološki aspekti doktorske disertacije kao društvenog fenomena vode do razmatranja osnovnih filozofskih postavki o društvima gdje dominira *bitak*, *bivanje* ili dominira kultura *imanja*, *posjedovanja*.

U društvenoj kulturi *imanja* disertacija je postajala „robom“, čija vrijednost je dovoljno visoka da se do nje dolazi *posjedovanjem* moći, plagijatima i sl. Postaje nepredvidivo kamo ljudsko društvo vodi put prema sve lakšem i većem *imanju* („čovjek je ništa ako nema ništa“), dok klasične kulturno-znanstvene i moralne vrijednosti („cilj nam je da budemo mnogo a ne da imamo mnogo“) gube svoje značenje.

Promjena srednjovjekovnog statusa *sveučilišta za odabrane* prema *sveučilištu mase* pratila je razvoj demokracije i industrijalizaciju u zapadnoj civilizaciji od XVIII. stoljeća. Danas doživljava svojevrsni obrat nastajanjem nacionalnih i globalne *društvene elite* koje osnivaju i financiraju *sveučilišta za elitu*. Dolazimo do objašnjenja želje za doktoratom, kao „*onom stvari*“ koja osigurava ugled, koji je jednostavno pretvoriti u novac i materijalna dobra.

Pojavom prirodnih znanosti mijenjaju se tradicionalne teme sa područja humanističkih znanosti, povijesti, umjetnosti i religije, često karakterizirane „*enciklopedijskim*“ širinom, zapravo neznanstvenim pristupom, prema jasno definiranim *znanstveno-istraživačkim zadacima* koje uvode doktorati prirodnih znanosti.

Vladajući društveni moral danas se zasniva na stavu nametnutom od strane „*elite*“, potpuno usmjerenog *posjedovanju* svih prirodnih i ljudskih resursa.⁶ Brojna znanstvena saznanja, pa i njihova objava u doktorskim disertacijama, imaju ograničen utjecaj na stav „*elite*“. To posebno vrijedi za područje klimatskih promjena izazvanih ljudskim djelovanjem, budući da bi neophodne odluke kratkoročno nepovoljno utjecale na ekonomski položaj pojedinih zemalja i tako ugrozile političku moć vladajućih struktura.